

Loppuelämäni ensimmäinen päivä

Lea Tuulikki Niskala

LOPPUELÄMÄNI ENSIMMÄINEN PÄIVÄ

Lea Tuulikki Niskala

© 2022 Lea Tuulikki Niskala

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-80-6526-5

Kerron taustaa

Näinhän tämä asia usein alkaa, sattumalta käsi osuu, pieneen epämääräiseen kyhmyyn tai pattiin. Voi tämä prosessi toisinkin lähteä liikkeelle. Elämässä ei tarvitse tapahtua mitään kummallista. Oireita ei ole ja kaikki on kunnossa. Kunnes otetaan mammografia kuva, jossa näkyy epäilyä herättävä kohta.

Tällä kertaa olin mammografian seulonnassa. Suomessa tätä on tehty vuodesta 1987 luvulta asti näihin päiviin. Usein seulontaan meneminen on rutiinia, sinne mennään ja sieltä tullaan pois. Vastaus tulee ja kun ei mitään havaita, niin sitä ajattelee, että onkohan tämä kaikki nyt ihan turhaa. Herkästi sitä tuudittautuu olotilaan, jossa kuvittelee olevansa ihan terve.

Tosiaankin, koska en ollut patteja huomannut, en voinut muuta kuin todeta, että tässä sitä mennään vuodesta toiseen, vaan niin ei käynyt. Tulosten ilmoittamisen jälkeen oli kuin maa olisi pudonnut jalkojen alta pois. Mitään ennalta arvattavaa ei ollut, joten kaikki vyöryi päälle, kuin jostakin pimeästä aukosta. Yllätys tuli vain yhtenä päivänä ja sen jälkeen kaikki oli toisin.

Sanotaan, että noin yhdeksän kymmenestä kutsutusta naisesta menee seulontaan, joista noin 2–5 prosenttia kutsutaan jatkotutkimukseen. Rintasyöpä todetaan vain alle 0,5 prosentilla seulotuista. Suomessa löydetään noin 600–800 syöpätapausta vuosittain. Lähes 70 prosenttia näistä on pieniä ja paikallisia löydöksiä. Tästä voi ajatella näin, että varhaisessa vaiheessa voidaan aloittaa hoito ajoissa.

Kuulun siis tähän 2–3 prosenttiin, jotka joutuivat jatkotutkimukseen, josta nyt kerron

Ollaan marraskuun puolella välissä vuonna 2015. On satanut, myrskynnyt ja pimeys on ottanut vallan. Olemme käyneet mökillä ja istuneet mieheni kanssa takkatulen räiskeessä ja kynttilöiden valossa. Luonto on käymässä nukkumaan. Vielä viimeisellä kerralla kävin metsässä, Näätävuoren kupeessa. Kääntelin kuihtunutta ruohoa ja löysin muutaman suppilovahveron ja muutaman puolukan. Mäelle noustessani hätkähdin, kun kohtasin kiveen nojaavia puita ristissä nojaamassa kiveen. Mieleepi muistui myös yllättävä lentonäytelmä taivaalla, kun lähtöä tekevät hanhet hakivat johtajaa auralle, ja sitä ei millään tahtonut muodostua, mutta muodostivat ristin taivaalle mökkimme päällä.

Siinä seisoin syksyn tuoksuisessa metsässä. Kintaani olivat läpimärät. Kintaat ovat karjalaismalliset, virkatut ja tarkoitettu työhanskojen sisään. Tiedän, miten tällainen kinnas virkataan. Olen sen lapsena oppinut. Siinä lapasen kärki on kulmikas, eli kaksikulmaa, kun normaalissa kudotussa lapasessa kärki on viimeinen ja kavennetaan suipoksi. Maassa on jo kertaalleen ollut lumipeite, mutta se sulii pois. Puolukat ovat varisseet maahan ja uponneet sammalten sisään tai linnut ovat syöneet ne vielä ennen talven tuloa. Vain kourallinen marjoja on tämän kertainen saaliini. Havahdun, sillä on aika lähteä takaisin mökille ja tulen rinnettä alas tielle.

Metsässä olen omien ajatusteni kanssa kahden. Tuuli vain humisee puiden latvoissa. Joku katkennut oksa putoaa alas. Pilvet kulkevat vauhdilla, kun katselen taivaalle. Kosteaa metsä tuoksuu erilaiselle kuin kuiva.

Jalka uppoaa sammaleeseen. Pitää varoa kuoppia. Kyykistyn poimimaan vielä muutaman marjan tien poskesta. Valkoinen eläin lähti säikähtäneenä laukkaamaan pitkin tietä. Mikä se oli? Hirvenvasa vaiko peura oli tiellä ollut tapsuttelemassa. Valkoinen peura. Mitä merkitsee valkoinen peura. Miksi mietin mitä mikäkin merkitsee.

Palaan retkeltäni polkua pitkin kohden mökkiämme. Ihmeellistä, sillä mieheni tulikin vastaan ja kerroin hänellekin valkoisesta peurasta. Kävelimme samaan suuntaan, jonne peura pakeni ja loikkasi metsään. Sorkan jäljet löytyvät ojan törmältä. Siinä näytti olevan myös kulkureitti. Kävelimme hiljalleen takaisin mökille keittelemään kahvit.

Minulle oli tullut kirje netpostiin. Tutkin kännykkääni ja sain kirjeen auki. Kirjeen sisältö ei miellyttänyt. Taas oli aika mennä mammografiaan. Päivä oli 19.11.2015. Menin junalla Helsinkiin kyseisenä päivänä. Harhailin pitkin katuja, mutta osoite löytyi. Pääsin helposti sisään. Jonoja ei ollut ja useita koppeja oli varattu tähän tarkoitukseen. Hoitaja ei paljon puhua pukahtanut. Tissit vain aseteltiin lautaselle (levylle) ja se siitä. Vasen puoli on aina sattunut ja sattui nytkin. Kopissa puin päälleni vasta riisutut vaatteet. Ulos! Halusin ulos raittiiseen ilmaan! Ohi on tämäkin juttu taas. Eipähän tarvitse käydä, kuin kahden vuoden päästä uudelleen.

Niin on tämäkin kuin kansalaisuusvelvoite. Käydä tarkistuksessa. Hyvähän se on. Miksi sitä aina protestoi. Tällaisia tutkimuksia ei monessa maassa järjestetä varsinkaan ilmaiseksi. Katselen ympärilleni, kun pääsen ulos pukukopista. Ankea paikka sekin. Eihän siellä kukaan kauan viivy. Mitä siihen mukavuuteen turhaa satsaamaan. Ulkopuolella ei ole jonoa. Vain pari ihmistä odottaa vuoroaan ja toinen heistä pääsee jälkeeni. Kiiruhdan ulko-oven suuntaan. Ovet aukeavat automaattisesti.

Lähdimme jälleen mökille ja vietimme siellä alkavan talven viimeisiä päiviä. Mökin ympäristö siivottiin ja suojattiin paikkoja talven varalle. Aika meni nopeasti. Mietin kyllä sitä, että tullaanko vielä ennen joulua käymään. Sunnuntaina tulimme kotiin ja totesimme, että mukava oli käydä. Ihmettelin mielessäni, että koska tulee vastaus, Yleensä se tulee postitse.

Puolen päivän aikaan maanantaina 23.11.2015 soi puhelin. Vastasin ja toisessa päässä oli nuoren naisen hento ääni. ”Tästä mammografiasta soittelen. Tohtori haluaa tavata teidät ja pyytää lisätutkimuksiin.” Äänen sävy oli arkaileva. ”Kai teille sopii?” ”No täytyyhän sen sopia” vastasin ehkä vähän yksitotisesti. Aika olisi 30.11.2015 klo 11.00 tai 12.45. Siihen sovittiin. Kyllä se säväytti. Miksi pyydetään lisätutkimuksiin? Onko jokin löydös? Voihan se olla vain varmistus. Näitä sitten jäin pyörittelemään.

Sanon miehelleni, että haluavat minut lisätutkimuksiin. Hän lohduttaa ja sanoo, ettei sen nyt tarvitse olla mitään vakavaa, haluavat vain varmistua. Näin minäkin yritän ajatella. Merkitsen ajan almanakkaan ja tuumin, että hyvä kun ilmoittivat näin nopeasti. Jää vähemmän pohtimisaikaa. Kuitenkin päivä menee pohtimiseen. Ihmisen mieli on sellainen, ei anna aina periksi, vaan asia pulpahtaa pintaan muiden touhujen lomassa.

Tuli tutkimuspäivä. Raaka marraskuinen ilma ja minua vilutti. Kiirehdin autolle nopeasti. Mieheni ajoi minut juna-asemalle. Kyllä se hyvin menee, lohdutteli hän. Harhailin taas omia reittejäni samaan paikkaan, missä mammografiakuvat otettiin. Olin melkoisen aikaisessa. Menin kuitenkin odotushuoneeseen.

Hoitaja kurkkasi ovelta ja kysyi koska minulla on aika. Huoneessa ei ollut ketään. Hoitaja kyseli ja sanoin olevani runsaasti etuajassa. Hänpä kysyy, olisiko tohtorilla aika vapaana tälle kohdalle. Osuihan se. Hoitajatar ohjeisti, että ota yläosa paljaaksi ja sitten valkealla kertakäyttö peitteellä varustetulle lavitsalle vain pötkölleen odottamaan lääkäriä, ei tarvitse ottaa kenkiä pois. Lähellä keski- ikää oleva mies lääkäri tuli touhukkaana, vetäen läpinäkyviä kertakäyttökäsineitä käsiinsä ja samalla esitellen itsensä tri Virkkuseksi. ”Kuvissa on nyt valitettavasti löydös”, jonka tutkiminen ultraäänellä on tarpeellista. Hoitajattaren ilme oli hieman säälivä, vai kuvittelinko niin? Hän on hyvin nuori ja taitaa olla aivan uutukaisia, koska lääkäri selvitti hänelle kaiken kädestä pitäen.

Ultraääni tutkimus aloitettiin. Vähän laitettiin jotakin geeliä iholle. Näen monitorin ruudusta oman rintani. Enpä ole ennen nähnytkään. Mielenkiintoisen näköinen, on kirjava kuin pakanamaan kartta. Lääkäri selitti, tuossahan taitaa olla maamerkki, pieni luomi, siitä vähän alaspäin siinä se on, näettekö? Näenhän minä sen, pienen tumman alueen jossakin kudosten välissä. ”Voisitteko kääntyä vasemmalle kyljelle”, niin katson vielä. Ja hän katsoi. ”Kyllä siitä pitäisi saada koepala, mitähän, jos tehtäisiin se saman tien?” Minä vastasin, että kyllä sitten varmaan on otettava. Hoitaja alkoi valmistella, tuoden n. 2 dl kokoisen teräsastian. Ruiskuja trimmattiin ja pitkä neulan näköinen vehje kasattiin kuntoon silmieni edessä. ”No oletteko allerginen jollekin puudutusaineelle?” kysyy lääkäri. ”En ole, luultavasti”, vastasin ja tuikkasi ruiskeen kohtaan, josta aine tehoaisi parhaiten.

Kirja perustuu sairauden toteamisesta seuranneeseen hoitojaksoon, jonka olen käynyt henkilökohtaisesti lävitse kaikkine ajatuksineni ja tuntemuksineni. Kirjan sisältö on niille tuttua, jotka ovat joutuneet samaan tilanteeseen. Haluan antaa kuvan siitä, että kaikesta huolimatta voin näin ehkä antaa toivoa siitä, miten voi pysyä kiinni elämässä kaikesta huolimatta. Arjen pienet asiat voivat antaa voimaa jaksamiseen ja usko tulevaisuuteen voi palata hiljalleen.

BoD

